

دبشړ د حقوقو نړيواله اعلاميه

د پريکړي نېټه(۱۰ دسمبر ۱۹۴۸) ۱۹۴۷،۹،۱۵ش

د ملگرو ملتونو دسازمان عومدي غونډه

مقدمه

«څرنګه چې دبشري کورنۍ دټولو غړو ذاتي حيثيت پېشژندنه او دهغوي پر رنګ او انتقال نه منونکي حقوق په نړۍ کېنۍ د ازادۍ ، عدالت او سولې اساس تشکېلوي

او منجر شوي چې د بشريت روح په ګناه مچېوروي او دهغې نړۍ ظور يي چې په هغې کېنۍ بشر په بېيان او عقيده کېنۍ ازاد اور له وېري او فقر څخه فارغ وي، د بشر دلورو آملو تر سرليک لاندې اعلان کړي دي.

له هغه ځايه چې اساساً بايد د بشري حقوقو د قانون په اجرا کولو سره حمايت وشي، چې بشر د وروستۍ علاج په نوم د ظلم او فشار پر ضد په قيام مجبور نه شي

له هغه ځايه چې اساساً لازم دي چې د ملتونو تر منځ و دوستانه اړيکو پراختيا بايد تشويق شي

ډاويي په هکله يو ځل بيا په منثور کېنۍ خپل باور اعلان کړي او ټينګه پرېکړه يې کړي چې له ټولنيز پر مختګ سره مرسته و کړي او په يو ازاد چاپېريال کېنۍ د ښه ژوندانه وضع او حالات را منځ ته کړي

له هغه ځايه چې غړي هيوادونه سره متعهد شوي چې د ملگرو ملتونه په هکاري سره نړيوال احترام، دبشري حقوقو اوېنښتو د ازاديو واقعي رعايت تامين کړي

له هغه ځايه چې د دغو حقوقو او ازديو په نسبت ګډ مفاهيت د دغه متحد د مکمل اجرا له پاره خاص اهميت لري

پتيا وېومي اويي ملي او بېن المللي شديجي تدابيرو، دهغوي حمايتي او واقعي اجرا او پيژندنه ګه د غړو هيوادونو په منځ کېنۍ وي او يا د هغو هيوادو د خلکو په منځ کېنۍ چې د هغوي په قلمرو کېنۍ وي، تامين شي.

لومړۍ ماده

د بشر ټول افراد ازاد نړۍ ته راځي او د حيثيت او د حقوقو له پلوه سره برابېر دي. ټول د عقل او وجدان ځاوندان دي او بايد يو له بل سره د ورورۍ په روحيه سره چلېندنه کړي.

دويمه ماده

سياسي عقيدي او يا هره بله عقيده چې وي. او هم دا رنګه د قوم، ټولنيزۍ وضعې، (؟؟؟)، زيږيدنه او يا هر بل موقعيت چې وي، د ټولو هغو حقوقو او ازاديو څخه چې په دغه اعلاميه کېنۍ ذکر شوي دي ، ګټه واخلي.

پض رامنځ ته نه شي چې د يو هيواد پر سياسي ادارې، قضايي او يا بېن المللي وضعې مينې وي، ګه څه هم دغه هيواد هېستقبل تر لاس لاندې او يا غېر خود مختار وي، د هغه حاکميت په يو ټول سره محدود شوي دي.

درېمه ماده

هر څوک د ژوند، ازادي او شخصي امنيت حق لري.

څلورمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولۍ چې څوک په غلامۍ کېنۍ وساتي. او د غلامانو را کړه ور کړه په هر ټول چې وي ممنوع ده

پينځمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولۍ چې څوک تر شکنجې، مجازات او يا داسې چال چلن لاندې چې ظالمانه، دانسانيت او د بشري شتونو پر ضد او توهين آمېز وي، وساتي.

سپږمه ماده

هر څوک حق لري چې دهغه حقوقي شخصيت په هر ځاي کېنۍ د قانون په وړاندې د يو انسان په نوم وپيژندل شي.

اوومه ماده

ځېر بر ځېن شي . ټول حق لري چې د هر ټول تبعيض په وړاندې چې د دغې اعلامې ناقض وي او د هر ټول تحريک په وړاندې چې ددغه ټول تبعيض دپاره رامنځ ته شي په مساوي توګه د قانون له حمايت څه برخېن شي.

اتمه ماده

يو ځېلونو په وړاندې چې د هر فرد پر بښنيزو حقوقو تاج اوز وکړي او هغه حقوق د اساسي قانون او يا بل کوم قانون په وسيله د هغه د پاره پيژندل شوي وي، هر څوک صالحو ملي مچکېو ته د رجوع کولو حق لري.

نهمه ماده

هيڅ څوک بايد په خپل سر توقيف، حبس او يا تبعدي نه شي.

لسمه ماده

ري هېستقلي او بى طرفۍ محکمي په واسطه په منصفانه او علنۍ توګه سره ارزيايي شي او دغه يو محکمه کولۍ شي د حقوق، الزامونو او يا بل هر جزايي اتمام په باب چې شخص ته متوج شوي دي، پرېکړه وکړي.

يوولسمه ماده

څوک چې په يوم جرم متهم شوۍ وي، بى ګناه شمېرل کېږي، تر څو پورې چې د عېومي دعو په چريان کېنۍ چې په کېنۍ د هغه د دفاع له پاره ټول ضامنټونه تامين شوي وي، دهغه ګناه په قانوني توګه ثابت شي.

نا کېنۍ د ملي او يا بېن المللي حقوقو په موجه جرم و نه پيژندل شي، محکوم نه شي. په هم دې توګه له هغه سرزا څخه چې د جرم دارتکاب په وخت کېنۍ ورسره اړه پيدا کوي، شديد سرزا به چا ته نه ورکولۍ کېږي.

دولسمه ماده

، نه بښايي چې د په خپل سر دداخلټونو هدف واقع شي او نه ځايي چې شرافت، نوم او وقار يي د تعرض لاندې واقع شي. هر څوک حق لري چې د دې ټول دداخلټونو او جيلو پر ضد د قانون تر ساتنې لاندې واقع شي.

ديارلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د هر هيواد په دننه کېنۍ په ازاد ټول شک راتګ وکړي او خپل د اوسيدو ځاي غوره کړي.

هر څوک حق لري د خپل هيواد په شمول هر هيواد پرېږدي او يا خپل هيواد ته بېرته وګرځي.

څواړلسمه ماده

هر څوک حق لري د تعقيب شکنجو او ازار په ضد د پناه ګاه په لټه کېنۍ شي او يو بل هيواد ته پناه يوسي.

په هغو حالاتو کېنۍ چې تعقيب په عېومي او غېر سياسي جرم او يا د ملگرو ملتونو د مقاصد او اصولو پر مخالف چال چلن مېنې وي، له دغه حق څخه ګټه نه شو اخيستۍ.

پنځلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د تابعيت درلودونکي وي.

هيڅ څوک د خپل تابعيت او يا د تابعيت د تغيري له حق څخه په سر مجرم کولۍ نه شي.

شپاړلسمه ماده

يي يا مذهبي مجنوديت څخه بېرته يو له بل سره واده وکړي او خپله کورنۍ جوړه کړي. د ازدواجي ژوند په ټوله موده او د هغه د انجلاال په وخت کېنۍ ښځه او مېړه د واده په اړوندو چارو کېنۍ د مساوي حقوقو درلودنکي دي.

واده بايد د ښځي او ږر په مکمل رضايات سره په ازادانه توګه تر سره شي.

کورنۍ د ټولنې طبغي او اساسي رکن دۍ او حق لري چې د ټول او دولت له حمايت څخه ګټه واخلي.

اووه لسمه ماده

هر شخص په انفرادي او يا په ټولنيزه توګه د مالکيت حق لري.

هيڅ څوک د مالکيت له حق څخه مجرم کولۍ نه شي.

اتلسمه ماده

ه د ايمان او عقيدي د اظهار ضامن دي او هم پر مذهبي تعلیماتو او ديني مراسمو په ترسره کولو شامل دي. هر څوک کولې شي له دغه حق څخه په انفرادي او يا ټولنيزه توګه په خصوصي او يا عېومي ټول ګټه واخلي.

نولسمه ماده

يېي چې بايد د خپلو عقيديو د اظهار څخه دي څوک تشويش او اضطراب ونه لري او د اطلاعاتو او افکار په ترلساره کولو او ټولو مېکنه وسايلو ته د هغو په انتشار کېنۍ د سرحدې ملاحظاتو څخه بېرته دې ازاد واوسي.

شلهمه ماده

هر څوک حق لري چې په ازادانه توګه سره د مهالېت آمېزه ډلي او جمعيتونه جوړ کړي.

هيڅ څوک په اجتماع کېنۍ په ګډون کولو مجبورولۍ نه شي.

يوويشتمه ماده

هر څوک حق لري چې دخپل هيواد د عېومي چارو په اداره کېنۍ په هېستقيمه توګه او يا دهغو اسانتازو په وساطت سره چې ازادانه غوره شوي دي، برخه واخلي.

هر څوک حق لري په مساوي شرايطو سره دخپل هيواد عېومي عضو ته ورسيږي.

او په دورايي توګه ترسره شي، اظهار شي. انتخابات بايد عام او د مساواتو په رعايت کولو سره عملې شي او د پمتي رايي ورکولو او يا سره ورته طريقي په واسطه ترسره شي چې د رايي ورکولو ازادي تامين کړي.

دوه ويشتهمه ماده

ه وسيله او په نړيوالې مېرستۍ سره اقتصادي ، ټولنيز او فرهنگي حقوق چې د هغه د شخصيت ازاد ښکارندوي او د هغه د مقام د پاره لازم دي ، هر هيواد او د منابع او تشکيلاتو په رعايت کولو سره ترلاسه کړي.

دروي شتمه ماده:

هر څوک حق لري چې کار وکړي، خپل کار په ازادانه توگه سره غوره کړي، د کار د منصفانه او رضايت ښوونکو شرايطو غوښتونکي وي او د بې کارۍ په وړاندې طرحايت لاندې واقع شي.

ټول حق لري چې له هيڅ ډول تبعيض څخه پرته هداوي کار په مقابل کېنۍ هداوي اچوره تر لاسه کړي.

منصفانه او رضايت ښوونکي اچوري مستحق گرځي چې د انساني شتونو سره برابر د هغه او د هغه کورنۍ ژوند ټاين کړي اود لزوم په وخت کېنۍ د ټولنيز حمايت د بلې نړۍ وسيلې په واسطه هغه تکميل کړي.

هر څوک حق لري چې د خپلو گمنو د دفاع د پاره له نورو سره اتحاديې جوړي کړي او په اتحاديو کېنۍ هم گډون وکړي.

څلوروو شتمه ماده:

هر څوک داس تراحت، فراغت او تخريج حق لري او په تيره يا د نوراني رخصيتو او د کار دمخولو ساعتونو په محدويت سره د حقوقو مستحق دي.

بېنځه ويشتمه ماده:

، محتوبتيا، ناتواني، ناروغتيا، کونده کېدو او نورو ټولو مواردو کېنۍ چې دانسان دارادي نه ښاندي ځوابلو په وجه د ژوندانه ارثياوو پوره کولو وسايل له لاسه تللي وي اواښوېندانه ژوند له شرايطو څخه برخېن شي.

مړندې او ماشومان حق لري چې د ځانگړي مېرستۍ او ځارنۍ څخه گټه واخلي، ماشومان که د واده په واسطه يا بې نکاحه پيدا شوي وي د هداوي ټولنيز څخ بايد برخېن شي.

شپږويو شتمه ماده:

ا لومړني تعلیمات بايد اجباري وي. حرفوي، تکنیکي زده کړې، عېوميت ومومي لوړې زده کړې بايد د هداوي شرايطو سره د ټولو پېرمخ ځلاصنۍوي او ټول د استعداد او وړتيا په بنسټ له هغه څخه گټه پورته کړي.

.يو ته درناوي د زياتوالي په لوړې وهڅول شي. ښوونه او روزنه بايد ټولو ملتونو، توکمنو او ديني ډلو تر مېنځ تفاهم، زغم او دوستي پياوړې کړي او د ملگرو ملتو هڅې د سولې د پياړتيا د پاره پر مخ بېڅي.

مېتدي او پلرونه دخپلو اولادنو د ښووني او روزني د توغت په غوره کولو کي د لومړيتوب حق لري.

اووه ويشتمه ماده:

هر څوک حق لري په فرهنگي ، ټولنيز ژوند کېنۍ په ازادانه توگه گډون وکړي ، د هنرونو او فنونو څخه گټه واخلي او په علمي پرمختگونو او دهغو په گټو کېنۍ برخېن شي.

هر څوک حق لري چې په نونه کېنۍ د داسې يو نظم د برقراراي غوښتونکي وي چې په ټولنيز او نړيواله توگه هغه حقوق او ازادي چې په دغه اعلاميه کېنۍ ذکر وي ټاين کړي او پر هغو غل وکړي.

اټه ويشتمه ماده:

هر څوک حق لري چې په ټولنه کېنۍ د داسيې نظم غوښتونکي شي چې په دې اعلاميه کېنۍ بيان شوي حقوق او ازادي ټاين کړي.

نه ويشتمه ماده:

هر څوک دهغي ټولني په وړاندې وظيفه لري چې دهغه ازاد تکامل او مکمل شخصيت برابر کړي.

دي چې د قانون په واسطه منحصرأ د نورو د ازاديو او حقوقو پېژندنې او رعايت کولو د ټاين د اخلاقي صحیح مقتضياتو د رعايت عېومي نظم او دټولو دسوکالي دپاره ديوي ټولنې په شرايطو کېنۍ وضع شوي دي.

دغه حقوق او ازادي په هيڅ هيواد کېنۍ د ملگرو ملتونود مقاصد او اصولو په ضد ترسره کېدۍ نه شي.

ديرشتمه ماده:

.اسي تفسيړ و نه شي چې دکوم دولت دپاره داسي يو حق ضاين وي چې دهغه په موجب وکولۍ شي د دغي اعلاميي د مندرجو حقوقو او ازاديو څخه هر يو له مخه يوشي او يا به هغه لاره کېنۍ کوم فعاليت ترسره کړي.